

Handläggare
Stefan Troëng
Telefon: 08 50828938

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2019-10-22 p. 22

Ny tunnelbana, från Kungsträdgården till Nacka och Söderort - kontrollprogram

Förvaltningens förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden förelägger Region Stockholm att

1. under byggtiden följa Kontrollprogram miljöfarlig verksamhet, tunnelbana från Kungsträdgården till Nacka och Söderort daterat 2019-09-04;
2. hålla kontrollprogrammet aktuellt och justera i samråd med berörda tillsynsmyndigheter allteftersom verksamheten fortskrider.

Anna Hadenius
Förvaltningschef

Gustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

Aktuellt kontrollprogram avser utbyggnaden av tunnelbanan från befintlig station Kungsträdgården till Nacka och Söderort. Utbyggnaden är den mest omfattande av de utbyggnader som beslutades om i den s.k. Stockholmsförhandlingen och omfattar 11,5 km tunnlar, sex nya stationer och tre nya anslutningar till befintliga stationer.

Utbyggnaden innebär att blå linje förlängs från Kungsträdgården under Saltsjön till en ny station "Sofia" på Södermalm. Därefter går en gren till ny station "Hammarby kanal" och sedan vidare mot Nacka. Den andra grenen går från station "Sofia" till Gullmarsplan där en ny plattform anläggs under den gamla tunnelbanepattformen. Linjen går vidare till ny station "Slakthusområdet" för att sedan gå upp ovan jord och ansluta till befintlig tunnelbanelinje mot Hagsätra före station "Sockenplan". Hagsätralinjen byter därmed färg från grön till blå. Tunnelbanestationerna "Globen" och "Enskede gård" kommer att läggas ner när de ersätts med station "Slakthusområdet".

Region Stockholm har genom förvaltningen för utbyggd tunnelbana (FUT) tagit fram ett kontrollprogram *miljöfarlig verksamhet, Tunnelbana från Kungsträdgården till Nacka och Söderort* daterat 2019-09-04 som visar hur FUT avser kontrollera att ställda miljökrav under byggfasen efterlevs.

Förvaltningen bedömer att kontrollprogrammet är ändamålsenligt och tillvaratar erfarenheter från liknande byggprojekt. Vid utformningen av kontrollprogrammet har man strävat efter att harmonisera det så mycket som möjligt med kontrollprogrammen för tunnelbaneutbyggnaden av sträckan Akalla – Barkarby station som godkändes av miljö- och hälsoskyddsnämnden i januari 2019 och kontrollprogrammet för tunnelbaneutbyggnaden av nya gula linjen mellan Odenplan och Arenastaden som nämnden behandlade i september 2019.

Förvaltningen föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden förelägger region Stockholm att följa kontrollprogrammet.

Bild 1: Översiktsskarta som visar projektets sträckning. Sträckorna som berör Stockholm är från station Kungsträdgården till efter station Hammarby kanal mot Nacka samt hela utbyggnaden mot Söderort. Bild från FUT:s broschyr "Allt du behöver veta om Stockholms nya tunnelbana"

Bakgrund

Stockholmsregionen växer kraftigt vilket medför ökade krav på utbyggnad av både infrastruktur och bostäder. Idag är

Stockholms tunnelbanenät hårt belastat, framförallt i de centrala delarna av staden och under högtrafiken nyttjas tunnelbanans maximala spårkapacitet. Inom ramen för den så kallade 2013 års Stockholmsförhandling har Staten, Region Stockholm, Stockholms Stad, Nacka kommun, Solna stad och Järfälla kommun nått en överenskommelse som innefattar en utbyggnad av tunnelbanan genom tio nya stationer och över 19 km ny tunnelbana samt 78 000 nya bostäder i anslutning till de nya stationerna.

Region Stockholm har genom förvaltningen för utbyggd tunnelbana (FUT) tagit fram ett kontrollprogram *miljöfarlig verksamhet, Tunnelbana från Kungsträdgården till Nacka och Söderort daterat 2019-09-04* som visar hur FUT avser kontrollera att ställda miljökrav under byggfasen efterlevs.

I projektets arbete ingår tunneldrivning, anläggande av nya stationer med uppgångar, teknikinstallationer, schakt mm. Projektet innebär tunneldrivning från Kungsträdgården över Saltsjön till Södermalm till nya stationen ”Sofia”. Man kommer bl.a. att utnyttja en befintlig arbetstunnel vid Blasieholmen som i dagsläget är förseglad med massor. Man utreder för närvarande möjligheten att transportera ut massorna från Blasieholmen sjövägen via pråm istället för att transportera dem med lastbil genom innerstaden. Transport sjövägen skulle innebära stora miljövinster, inte minst vad gäller utsläpp av växthusgaser. Efter station ”Sofia” grenar sig tunnelarna. En gren går till ny station ”Hammarby kanal” och som sedan fortsätter tunneln mot Nacka. Den andra genen fortsätter mot Gullmarsplan där en ny plattform under den befintliga anläggs. Plattformarna förbinds med hissar. Därefter fortsätter linjen till ny station i Slakthusområdet för att därefter, i marknivå, ansluta till befintlig tunnelbana före station ”Sockenplan”.

Förutom de betydande frågor som man fokuserat på i tidigare kontrollprogram för utbyggnaden av tunnelbanan har frågan om kompensationsåtgärder för ingrepp i naturmiljö tillkommit. Vid Sundsta backe planeras en arbetstunnel i en miljö som är en viktig biologisk spridningszon mellan Årsta naturreservat och ut mot Nacka.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden är tillsynsmyndighet över den miljöfarliga verksamhet som är kopplad till projektet inom Stockholms stad. Inom övriga stora infrastrukturprojekt inom staden har verksamhetsutövaren tagit fram kontrollprogram som

Miljö- och hälsoskydds nämnden i Stockholm har förelagt verksamhetsutövaren att följa. Det har skett för till exempel projekt Citybanan, Norra Länken, nya Slussen, Mäljarbanan, Förbifart Stockholm samt för tunnelbaneutbyggnaderna sträckorna Akalla – Barkarby och Odenplan – Arenastaden.

För projektet ny tunnelbana från Kungsträdgården till Nacka och söderort har FUT upprättat ett kontrollprogram för miljöpåverkan i byggskedet som förvaltningen bedömer som ändamålsenligt. Miljöförvaltningen har haft löpande kontakt med FUT och lämnat synpunkter vid utformandet av kontrollprogrammet för att göra det ändamålsenligt och användbart. Kontrollprogrammet är ett levande dokument och kan vid förändrade förutsättningar behöva justeras i samråd med tillsynsmyndigheten.

Miljöförvaltningen avser bedriva löpande tillsyn över projektet. Inom ramen för tillsynen kommer aktuella frågor diskuteras, kontroller genomföras och åtgärder följas upp. Frekvensen av tillsynen kan komma att förändras efter behov.

Kontrollprogrammets innehåll

Kontrollprogrammet är en beskrivning av miljöaspekternas hantering under projektet och syftar till att kontrollera att ställda miljökrav följs och att visa för tillsynsmyndigheten hur detta sker.

De betydande frågor som FUT har identifierat i projektet är:

- Byggbuller
- Vibrationer
- Utsläpp till vatten
- Utsläpp till luft
- Hantering av kemiska produkter
- Avfallshantering
- Masshantering och förorenade massor
- Kompensationsåtgärder för intrång i naturområde
- Recipientkontroll
- Kommunikation med tredje man

Förvaltningens synpunkter

Verksamheten har varit lyhörd för förvaltningens synpunkter. Förvaltningen har inga kvarstående synpunkter och föreslår att miljö- och hälsoskydds nämnden förelägger Region Stockholm att följa det upprättade kontrollprogrammet.

Bilagor

1. *Kontrollprogram ” miljöfarlig verksamhet, Tunnelbana från Kungsträdgården till Nacka och Söderort daterat 2019-09-04*